

21977/B

D. iv. l

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30518428>

36,805
DISSERTATIO INAUGURALIS,
ANATOMICO-CHIRURGICA,
DE
Glandula Thyroidæ,

QUAM,
ANNUENTE NUMINE SUMMO,
Ex Auctoritate Magnifici D. Rectoris,
D. FRANCISCI FABRICII,
S. S. THEOL. DOCT. ET IN ACAD. LUGD. BAT.
PROFESSORIS PUBLICI, UT ET ECCLESIAE
IBIDEM PASTORIS;

NEC NON
Amplissimi Senatus Academici Consensu
& Nobilissimæ Facultatis Medicæ Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis ritè
ac legitimè consequendis,
Publico Examine subicit,
PETRUS EVERTZE, Mediob.-Zelandus.
Ad diem 11. Junii, hora locoque solitis.

LUGDUNI BATAVORUM.
Apud ABRAHAMUM ELZEVIER, Academiae
Typographum. M DCC VIII.

Viro Spectatissimo,

JOHANNI EVERTZE,
Collegii archithalassici quod
est Medioburgi, ut & civita-
tisejusdem, Chirurgus expe-
rientissimo, sagaci & felici,
parenti suo indulgentissimo,
omni honore, obsequio &
amore, ad rogum usque, co-
lendo,

Hanc Dissertationem Inauguralem,

ad quâ par est, animi reverentiâ

S. F.

PETRUS EVERTZE,

AUCTOR.

DISSERTATIO INAUGURALIS,
ANATOMICO-CHIRURGICA,

D E

Glandula Thyroidæa.

§. I.

Quid sit glandula, in Corpore animalis, unde nomen comparativè hauserit, in quæ genera classesque quas, dividatur, ab Cl. STENONIO, WARTHONO, HAVERS aliisque, dictum est ubertim; non tamen ita, quin (absit verbo invidia) lemmati huic quidquam possit; quinimò debeat, adjici utiliter pariter pariterque necessariò; præcedentium si scriptorum auctoritati, imitatorum adinstar servorum pecudum, tribuere nimium non vereamur:

§. II.

De Singularum enim quarundam glandularum dispositione

tionem & usu, eorum multi, ne vel aliquid quidem, memoraverunt; Sed ne, ex elencho, enumerem notemque sententias eorum, qui de glandulis, in genere & specie, scripserunt, ex. gr. ASELLII, BARTHOLINI, MALPHIGII, PEJERI, BRUNNERI &c. amplector ego illam glandulæ descriptionem distinctionemque, quæ Cl. G. BIDLOO, inter alios meritò distinguendus meus dicam præceptor, an fautor? eas, ut vasorum glomerationes, pro usu varias, concepit, in *Carneas* & *vesiculares* dividit, primas in *Conglobatas* & *Conglomeratas*; Secundas verò in interius, aut exterius, vasculis Sanguiferis rigatas, distinguit.

§. I I L.

Conglobatæ ergo erunt *Carneæ*, quæ ex una continuata Substantia conflatae sunt, superficiem propterea exhibentes æqualem; *conglomeratæ* verò, quæ ex variis ejusdem Systematis corporibus, cum inæquali superficie, acinorum adinstar, exsurgunt & quamvis racematim cohæreant generaliorique velamine extrinsecus obducantur, fingentes unum corpus, ex sibi similibus staminibus multiplicibus, constant.

§. I V.

Glandularum fabricam & hanc earum distinctionem, summo perè Medico-Chirurgis & utilem & pervestigandam, nemo ibit inficias, qui, ut æquum, mecum constituat morborum glandularum causam ex malè constitutis glandulis, ortum ducentem, ex earum cognitione, respectu dispositionis & usus, dependere ex: gr: probatum habeat, quare hæc sine, illa verò non sine periculo, tota & integra, vel pars ejus, corpori adimi queat? & sic porro: in animo enim mihi non est, Schirrhum; multò minus, omnes glandularum morbos, brevi hac dissertatione, delineare, cui pro Scopo est, unicam unam glandulam primariumque ipsius

ipsius morbum, pro tenuitate mea, examini subicere.
§. V.

Intactam, qui ferè nullam reliquerunt, minoris ut momenti tamen eorumque quasi attentione indignam, GLANDULAM THYROIDÆAM, judicavisse videntur; CL. RIOLANUM, DIEMERBROEKIUM aliosque intellectos volo; excipio autem anatomicorum principem ANDREAM VESALIUM, qui pag. 717. inquit, *quæ Sectio etiam ostendit* (de Larynge ipsi Sermo est) *glandulas alterutra parte singulas ad laryngis radicem adnatas, quæ magnæ sunt & fungosæ admodum carnisque propemodum coloris, sed magis nigricantes & venis satis conspicuis obductæ*: quas etiam demonstrat Pag. 228. tab. 6. lit. L. vides (*Lector Anatomiophile*) adumbrari potius, quàm illustrari, magno ab Viro, GLANDULAM THYROIDÆAM; Alterum quod Bruxellense Anatomix ornamentum A. SPIGELIUM attinet, ut pauca, in textu, hoc de organo, habet; ita obscurior fit, ex J. CASSERII & D. BUCRETII scripto & tabulis, vide lib. 4. tab. 2. fig. 1. explicat. sub lit. k. quâ, *glandulam hanc Thymum vocant*: Ploro itaque illustribus Viri fortem, cujus opus posteritate non indignum, fictitiis hisce tabulis & ab aliis mutuatis explicationibus obsoletis & jam nunc rejectis, plus oneratur quàm ornatur.

§. V I.

Novi probè, in proverbium abiisse, ubi de parva re verba fiunt, *de glandula, non de Capite hominis differi*; Verùm ego, GLANDULAM THYROIDÆAM, in Dissertationis meae, pro gradu Medico, subjectum assumens, momento-
sam planè rem me aggredi, confido; utpote in qua exhibenda rimandaque tanti quid operis latere experior, quanti ad specimen Studiorum anatomico-Chirurgicorum meorum probandorum, more Academico, sufficere, ipsa, demonstrabit, cum rei utilitate & dignitas & molestia:

§. V I I.

Illa quippe (secundum me, juxta, an contra rationem, judicabit æquus lector) sola & unica illa ipsa est, quæ violentissimo morbo ANGINÆ sedem constituat, quod, inspectâ ejus structurâ, quam inferius delineabo, patebit dilucidius.

§. V I I I.

Glandula thyroideæ cognomen si quæras (*b: l:*) illud a parte vicina cuique incumbit, ortum ducit: scutiformi enim cartilagini, maxima pro parte, adjacere sustinent, auctores anatomici multi, non omnes;

§. I X.

Uti videre est, elevatis toti corpori communibus integumentis musculisque sterno-hyoideis & thyroideis semotis: in homine enim mox ex cartilaginis annularis inferiore limbi regione omni, secus ac in aliis animalibus, in conspectum venit, mole assurgens, in THYROIDÆAM CARTILAGINEM, insigni.

§. X.

Prædicta ex collocatione, de glandulæ hujus connexionem, cum vicinis partibus, intricatissima, facilis erit conceptus facileque Judicium.

§. X I.

Magnitudinem ejus exactè determinare, arduum foret: variare etenim pro vario coetu variaque pro animalis ætate, eam, ratione & inspectione comprobatum, jam dudum habuerunt anatomici plures; ita Cl: WARTHONUS, eam, in homine, juxta impressionem *Noviomagicam*, apud ANDREAM ABHOOGENHUYSEN 1664, in homine Circiter 28 annos agente alterutram VII drachmas & 8; in fœtu vaccino, ultimo gestationis mense 3j. juxta verò MANGETI *Bibliothecam Anatomicam* pag. 734. in homine 82. annorum prædicti ponderis invenit. quis ego tyro in Anatomicis, de magnitudine hacce colligam ergò quidquam certò,

tò? addo; *fæminis, an viris major sit?* ejusdem farinae, questio videbitur iis, quibus mythologia & ratiocinium, à posteriore, suspecta sunt: de naturali ergò magnitudine & figura inspiciantur tabulæ, ad vivum expressæ, sequentes infra.

§. X I I.

Rubicundo quod, in sanis, rubicundissimo, quod in ægris, GLANDULÆ HUIUS inflammatione laborantibus, proftet colore, mirum iis non videbitur, quos arteriarum venarumque vis, GLANDULAM HANC percipiens non latet.

§. X I I I.

Unam HANC GLANDULAM, sive duplicem renunciem, parvi momenti res erit: utrumque etenim latus thyroidæ cartilaginis occupans, levi solummodò, duntaxat in medio, membranâ divisa existit; velim intelligar, in homine, per Synopsim. GLANDULA THYROIDÆA, est vesicularis, etsi carneam substantiam, fingat, non infecta morbo; ordinis, vasis sanguiferis extrinsecus ornatis; quarum paradigmata plura sunt in iis *pulmonis, hepatis, lienis, placentæ* &c. atque hac multifaria enodatione THYROIDÆÆ GLANDULÆ fabricam explicuisse me nondum fatistamen videbor istis, quibus anatome incredula eique nihil acceptum, quod non demonstretur: habe ergò (l: b:) sequentes delineationes:

tab. I.

EXHIBET HÆC CANIS, CUM ADJUNCTIS, VICINISQUE PARTIBUS

- A. *Glandulam Thyroidæam, incumbentem*
- B. *Arter. carotid. cui adjacet proximè*
- C. *Nervus recurrens, sepositis scissisque de sterno extraque situm naturalem,*

D.

D. Musculus { *sterno-hyoideis* | eorum paria ab opposi-
 E. { & | to latere in situ natu-
 { — *Thyroideis.* | rali
 notatque

F. Cartilaginem scutiformem,

G. — Annularem.

H. H. Musculos crico-Thyroideos.

I. Fistulam pulmonalem.

K. *Æsophagum*, partes exteriores & ad hanc delineationem propriè non facientes, designantur.

L. L. L. Quatuor velamina toti corpori communia

M. M. Glandulæ faucium.

N. Ossis hyoidis, ut &

O. Linguae adumbrationes.

*Quæ, circa thyroideam Glandulam, in hirco, obser-
 vare mihi licuit, sunt;*

- 1 Eam longè infra annularem cartilaginem laryngis or-
tum sumere;
- 2 Corpore durissimo;
- 3 pro animalis Magnitudine, parvo,
- 4 Eumque tamen in modum arteriarum vi ornato, ut mo-
ri adinstar rubescere globulisque ex variis constare pro-
baret
- 5 Et (quod in transitu dictum velim) infra se Glandulas
flaccidas & rubicundas haberet per plurimas usque imò
ad pectoris superiorem regionem
- 6 Quodque huic animali, jam nunc quatuor annorum,
thymus ingens &
- 7 duplex esset (sic dicta) sine pari, vena.

S. X I V.

Observata mea, circa *thyroideam glandulam ovinam*, sunt;
 ab regione cartilaginis annularis eam descendere, usque
 in

TAB. I.

TAB. 2

TAB. 3.

in octavam cartilaginem fistulæ pulmonalis, sumpto largiore corpore triangulariter descendente in punctum; colore prostante rubicundissimo, corpore durissimo, divisione innumera, œsophago proximè adhærente, de arteriæ divisione per eam, dictu visumque esse jucundum, mira qua glomeratione eam perreptet.

§. X V.

In cæterum, tunc respectu vicinarum partium, tunc membranarum eam obvelantium, dispositione, communis illius, cum aliis bisulcis, videbatur ratio.

Ut se habet, hæc glandula, in vix nato infante, exhibet;

Tab. 2da.

- A. A. A. A. inferioris maxillæ, linteo tectæ ut &
- B. B. musculorum sterno-hyoideorum B. B. sterno-Thyroidæarumque vestigia.
- C. musculi cricothyroidæi.
- D. Glandula Thyroidæa.
- E. E. arteriæ carotides.
- F. F. nervi recurrentes eorumque in glandulam hanc,
- G. G. multiplices divaricationes.
- H. fistula pulmonalis ejusque conniventes Cartilagines, ferè annulares.
- I. I. I. glandulæ vagæ descendentes.

Tab. 3tia.

Delineat annosi, imò ætate confecti corporis anilis; prædicta glandula.

- A. A. Maxilla inferior parte superiore linteamine obvoluta.
- B. B. Eminentiæ insigniores cartilaginis scutiformis.
- C. C. Musculi, tum os linguæ ab sterno, tum ab hoc termino, scutum ut &

B

DD.

D. D. *Ab cricoide, scutum petentes.*

E. *Glandula Thyroidæ & per ejus insigne corpus*

F. F. F. *Vasorum sanguiferorum & nervorum reptatus copiosior.*

G. *Fistula Pulmonalis.*

Notet velim lector & spectator, notabilem glandulam hanc inter & scutum distantiam.

Ut se GLANDULA HÆC exhibet conspicienda, in completæ ætatis hominē, videre est, opere anatom. Cl. mei promotoris; *tab. xv. fig. 2. sub lit. L. L. ut & tab. xxiv. fig. vii. & viii. sub lit. F. F.*

§. X V I.

Exhibitâ GLANDULÆ THYROIDÆÆ fabricâ, colligere est facilè, morbum *acutissimum* (A) *sevissimumque* ANGINAM, primariò, suam vim in eam exercere locumque obtinere; monstrantibus id & ultrò, hujus affectus phœnomenis, apparitionibus atque signis.

§. X V I I.

Etymologiam vocis ANGINÆ; ab angendo, quia ex ea laborantes maximè & quidem circa fauces anguntur & sic ab Gr: ἀγγειν strangulare, vel ἀγγχόνη laqueo, aut χυνέχειν spiritum cohibendo, originem duxisse & lingua & recepta tum temporis opinio, persuadent: ANGINAM barbarietiam SCHINANCHINAM, TONSILLARUM INFLAMMATIONEM &c. vocarunt; quo autem jure? constabit ex sequentibus.

§. X V I I I.

Priusquam plura de nomine & similibus, politioem plus literaturam, quâ ego me indigere fateor, quàm indolem morbi, designantia:

§. X I X.

ANGINA est præternaturalis extensio GLANDULÆ
THY-

THYROIDÆÆ ab æstu sanguineo arterioso, cum (didactica enim hæc sunt signa alia mox indigitanda secum trahentia) respiratione & deglutitione difficili febreque continua derepente & ipso cum morbo hocce prostantibus.

§. X X.

(a) *Acutissimum ac sævissimum morbum dixi: JULIO enim MODESTO teste, vide MACROBIUM lib. 1. tom. 2. cap. x. epidemicus quoque hic morbus; ita grassatus est in Populum Romanum, ut hic sibi DEAM ANGERONIAM eamque sacris placandam constituerit: addente huic idololatriæ, VERRIO FLACCO, hanc Deastram illam esse, quæ ab anxietate & sollicitudine liberat mortales;*

§. X X I.

Sed quæ quæso ratio, vel ratiocinium quod, vel ab nugatore homine excogitari potuit? quod Antiquis persuaserit, morbum ANGINAM canibus esse aliis animalibus, frequentiore? cum iis minuta; aliis verò maxima, GLANDULA sit THYROIDÆA; vide Tab. prim. lit. A. crediderim potius itaque morbum, hoc sub titulo, canes infestantem, crebrò, esse glandularum faucium orisque, denegato, videlicet, ex earum obstructione salivæ profluvio, symptoma.

§. X X I I.

Tantum de parte verè affecta: nam etsi in faucium gulæque inflammatione magnâ derepenteque exortâ, quædam cum prioribus phœnomena convenire videantur, multo tamen ab sese invicem respectu differunt; ita in inflammatione faucium tonsillarumque relaxatione uvulæ, etiam quidem adest respiratio & deglutitio difficilis febrisque continua; ab initio tamen circa affectas hæc partes, insignis observatur rubedo, quod è contra in ANGINA: illi jam jam nominati affectus semper a parte oris interiore, in ANGINA verò semper a parte exteriori, conspiciuntur; dum extus GLAN-

DULA THYROIDÆA extenditur, cum sibi vicinis partibus; adeo ut cutis musculique subjacentes magis extendi nequeant, donec tandem larynx sursum trahatur & tunc primò observatur dolor, inflammatio ad latera colli; imò usque ad cervicem;

§. X X I I I.

Memoriæ itaque proditum habemus, Veteres faucium inflammationes omnes insigniores vocavisse ANGINAS, quas GALENUS 4. *de loc. Cap. III.* ad quatuor species (jam non nisi nimium notas) revocat, DE GLANDULA THYROIDÆA interim ne gry quidem: ita ei prima species est inflammatio propriorum Laryngis musculorum *κυνάνχη*: Secunda, interiorum Pharyngis *συνάνχη*. Tertia, exteriorum Laryngis *παγκυνάνχη* ac denique pharyngis exteriorum *παγοσυνάνχη*: (*en lect. beniu*) magnum campum exspatiandi in species, divisiones & subdivisiones, verbò, in verba canora nihilque significantia medicinæque fundamentum plus obscurantia, quàm illustrantia differreque hæc omnia pro majore & minore, probant, practicum & Anatomicorum tum ægrotantium ex hoc morbo, Medicationes eorumque cadaverum inspectiones, quorum compilatam segetem habet MANGETUS *Bibliot. pract. a pag. 67. ad 77.* Prædicta de veritate quis est qui ambigat? ubi legerit, *Hippocrat. 6. epidem. Sect. 7. text. 4. distinguere inflammationem faucium & anginam: inquiens, quibusdam verò faucium inflammationes aderant, aliis ANGINÆ:*

§. X X I V.

Cognoscitur ergò vera ANGINA, ex signis jam relatis, quibus specifica addo hæc: Compressâ ab comprimente glandula carotidis arteriâ, ægro mox pallefcit, mox verò & jugulari vena, livescit facies idque hoc omne paucarum horarum Spatio, in Sequentibus dolore ingenti, Siti inextinguibili, totius Corporis torpore & lassitudine gravativa, erum-

erumpente sudore frigido, suppulto pulsu, lingua nigrescente, multâ in ore spumâ & tandem impedita cum respiratione, deglutitione, suffocatione.

§. X X V.

Qua anni tempestate maximè vigeat hic morbus, commemorat HIPPOCRATES, *Sect. III. aph. 16. & 20. & 22.* hoc, an cum nostris regionibus conveniat semper? ulteriori trutinæ appendendum.

§. X X V I.

Luem hanc contagiosam qui statuunt, pro verisimilitudine pugnare videntur.

§. X X V I I.

De causis, tum proximis, tum antecedentibus, aëra quid verberem? illas, ex morbi ANGINÆ mea descriptione peti posse, mihi habeo persuasissimum: qui enim res (dictas naturales) perperam adhibitas & observatas in causas quoque trahunt, quid oppidò! aliud agunt? quàm in omnibus morbis attendenda sollicitare.

§. X X V I I I.

Hujus quoque fori est, hoc de morbo se vatem constituere, non erroneum: fallax enim & difficile judicium homini est; quod si autem quispiam morbus pronosticon admittat, non vanum, ANGINA, ejus erit, de coetu, acuto, nempè, discriminoso, lethum minante, ni ei omni de parte citò succurratur:

§. X X I X.

Ei ergò succurramus citò aperiāmusque nostram, huic morbo medendi, modum methodumque reverenter..

§. X X X.

ANGINAM in initio (A) sanguinis æstum sedantibus, (B) mox evaporantibus, sive transpirationem insensilem promoventibus, emollientibus intermixtis medicamentis; refragante verò morbo (C) non sine Chirurgica operatione

propria (D) posse perfici, probare conabor adamussim:

X X X I.

(A) Ut enim ipse morbus ab æstuante & in memorata glandula moras nectente sanguine arterioso ortum ducit; ita oportet, ut ille æstus sedetur, aut ejus impeditus motus & obstructio arteriarum resolvatur; in genere autem sanguinis æstum sedant, *arteriarum venarumque sectiones, cucurbitarum utriusque generis applicationes, enematum injectiones, largæ malacticarum potionum ingurgitationes, animi corporisque quies*: in specie, usus *rad. bard. tormentil: contrajerv. herb. acetos. infus. hordeaceorum, levibus additis alvum laxantibus, porrò testaceor. chalybeator. cretaceor. crebra usurpatio*: tantâ, quantâ ab auctoribus præscribitur farragine medicamentorum, diversissimis medicandique methodis, me sæpius extitisse orbrutum, agnosco libens: hic enim *refrigerantia* (ut vocantur) qualia sunt *lap. prunell. canc. herb. sed. major. plantag. sperm. ranar. &c.* ille *calefacientia* (ut habentur) *mirrh. mor. diabol. sinap. sal. volat. &c.* unus *humeſcantia & lenientia* (qualia censentur) *rad. glyzyr. herb. bismalv. flor. melilot. &c.* alter *desiccantia* (cujus indolis statuuntur) *ros. rub. nuc. gall. cort. quern. vin. auster. rubr.* imò & vitriolata &c. si cui verò volupe sit alias medicationum formulas legere, pervolvat magnifica opera, observationes medico practicas, post HIPPOCRATEM, illustrium virorum SENNERTI, HORSTII, FORESTI, TULPII, LUSITANI, SARTORII, BENIVII, SYDENHAMII & quos plures, in unum quasi congestit fasciculum, operosus MANGETUS.

X X X I I.

(B) Sed cautè adhibendis, ne stipulantibus evaporationem insensilemque transpirationem, sanguinis æstum incitare & augere & ita morbum plus quàm deprimere, causare reperiantur: talia sunt; *Salia volatilia* & id genus alia.

Qui-

X X X I I I.

Quinimò ; ut hoc moderamen rationi videtur consentaneum ; ita quoque ab ea non abhorrebit, id idem monitum circa æstum sanguinis sedantia : agitatum enim & ex articularum quarundam obstructione laborantem hominem, mox frigori, aut balneo frigido exponere, ut æstus sanguinis sedetur, minus cum prudentiæ caractere medico, convenire videtur : est namque modus in rebus & omnis cita mutatio periculosa :

X X X I V.

(C) Tunc enim actum conclamatumque de resolutione & transpiratione est cumque sanguis in pus nunquam convertatur, hic quoque loci maturationis spes ; etsi jugera, radicum, herbarum, florum, seminum, maturantium, adhibueris, est nulla metusque ne, hoc tentando, ægrum curandi, omnis pereat occasio : nam enim hoc in tumore, quod quidem in aliis, induratio cum ægri vitæ conservatione, ne per somnium quidem expectaverim, ratione utens unicuique œconomia animalis perspecta est, medico Chirurgo.

§. X X X V.

(D) Intellectam velim larynchotomiam, quam ; etsi Cl: JULIUS CASSERIUS, AQUAPENDENS, FONTANUS, BARBETTE exactè satis descripsisse ; quinimò & figuris, tabulis œneis incisis, expressisse videantur ; addam tamen, salvâ horum illustrium virorum famâ ei quædam non levioris, ut opinor momenti, monita, observanda et agenda ; imponendo, nempe, lethiferè ægrotanti Bronchotomiam, Larynchotomiam, vel si mavis (*lect. beniv.*) pulmonalis fistulæ pertusionem, circa quam, hæc mihi observanda veniunt maximè : in genere etenim, ut jam in antecessum monui hac de operatione, ab aliis dictum est ad normam chirurgicam.

Pm° ; Sextam, ad minimum inter & septimam cartilaginem :

anm.

- annularem, debere fieri aperturam; ipsa ne intumescens glandula operationi impedimento sit.*
- 2d°; *Debere potius annulari cartilagini uni, partem quandam adimi, quam incurrere in periculum molestiae, vulneri imponendae cannulae.*
- 3ti°; *Cannulam hanc debere constare, figurâ ovali, quam maxime depressâ tutiusque ex argento, aut ære fieri, quam plumbo, utpote minera, vel metallo flexili.*
- 4t°; *De pertundendis compressulis, ligatura alis priori Machinae adhibendis, id unum addo, minus sollicitè circa hoc negotium esse agendum, quoniam in pulmones ruens aër, facile sibi viam faciat retineatque absque discrimine depressionis cannulae in pulmonalem fistulam.*
- 5t°; *Recentissimo & artificiali huic vulneri; non obstante cartilaginis amputatione, facile posse mederi, vel juvenem chirurgum, ipse tu (lect. benev.) concesseris gratis, proculdubio.*

X X X V I.

Quod si plura, hoc lemma spectantia, peteres (*ingeniose lector,*) dare illa non denegarem; verùm cum dissertatio hæc pro scopo disputationem habeat, campum tibi relinquo egregium & spatiosum proponendi tuas, in eam, difficultates, oppositiones & argumenta, ea quidem conditione, ut me inter & te, testis factaque sit semper, juxta animi nostri religionem, non maculanda veritas, Antiquorum reverentia & Neotericorum diligentia.

F I N I S.

